

2020 – ANUL IORGA, ANUL SĂMĂNĂTORIȘTILOR (I):

PRIMELE VORBE - UNIȚI – VOX DEI

- Suflați colbul de pe cronici - Pășește'n țarină semănătorul
- nepotrivirea puterilor și neînțelegerea asupra țintei!

1901 Fondatorii revistei “Sămănătorul” **1910**

prin cultură un organism social!

1866 **George Coșbuc** **1918**

1858 **Alexandru Vlahuță** **1919**

Anul Iorga

Anul sămănătoriștilor

Ne strângem, cu credință și cu dragoste, în jurul aceluiași stindard, stindard de pace, de înseninare și de înfrățire intelectuală, de apostolică muncă ...

Pășește'n țarină semănătorul și'n brazda neagră, umedă de rouă, Aruncă 'ntr'un noroc vieța nouă, Pe care va lega-o viitorul. (Vlahuță)

ai noștri cei bătrâni au avut pentru ce și pentru cine să se lupte, au avut o țintă, ...

Trei mari idei au stăpînit pe acei oameni...

șagunism - tribunism - sămănătorism

Parabola sămănătorului Picu Pătruț

Un nou început de an, plin de speranțe și dorințe, pe care Biserica Ortodoxă Română l-a declarat “Anul omagial al pastorației părinților și copiilor”, iar O.N.U. l-a proclamat ca “An Internațional al Sănătății Plantelor”.

Și în acest an, cotidianul “Tribuna” vă oferă mici selecții de “hrană spirituală”, așa cum a făcut-o din 2014, an în care a început redescoperirea tribuniștilor și a scrierilor lor. La opt decenii de la stingerea violentă din viață a marelui istoric Nicolae Iorga (1871-1940), “Tribuna” dedică o serie întreagă de articole, atât comemorării acestuia cât și a sămănătoriștilor, mulți dintre ei fiind tribuniști, luptători pentru marele ideal al tuturor românilor: **MAREA UNIRE**. Metaforic, “Parabola sămănătorului” - miniatură a artistului săliștean Picu Pătruț (1818-1872) - ar putea fi o imagine expresivă pentru cuvântul părinților semănat în inimile copiilor. Considerând cititorii ca fiind “pământul” cel bun, fiecare cuvânt al articolelor noastre are un tâlc, sădit cu speranța că “Măria sa cititorul” îl va descifra, și-l va transmite mai departe.

În ziua de 2 decembrie 1901, a apărut la București revista literară săptămânală “Sămănătorul”, fiind editată fără întrerupere până la 27 iunie 1910. Inițial, a purtat numele “Semănătorul” (între numerele 1/1901 – 27/1902), iar de la numărul 28 (1902) până la finele anului 1909, a purtat titlul de “Sămănătorul”; în 1910 a revenit la prima denumire. Fondatorii revistei, poetul tribunist George Coșbuc și scriitorul Alexandru Vlahuță, au reușit să strângă în jurul

ideilor din programul revistei (intitulat sugestiv “**Primele vorbe**”) un colectiv de scriitori, cu sprijinul căruia au catalizat apariția unuia din cele mai remarcabile curente ideologice și literare ale începutului secolului XX: “**sămănătorismul**”.

Pentru a cunoaște semnificația ideilor de început ale curentului sămănătorist, reproducem articole din primul număr al revistei literare săptămânale “**Sămănătorul**” (2 decembrie 1901), directorii publicației fiind scriitorii **A. Vlahuță și G. Coșbuc**: «**PRIMELE VORBE**. Ne strângem, cu credință și cu dragoste, în jurul aceluiași stindard, stindard de pace, de înseninare și de înfrățire intelectuală, de apostolică muncă pentru desmorțirea inimilor care tînjesc, pentru redeșteptarea avîntului de-odinioară în sufletele romînești, pentru chemarea atîtor puteri risipite la o îndrumare mai sănătoasă - la sfînta grijă a întăririi și a înălțării neamului acestuia. Noi, cari ni-am făcut de mult ucenicia în literatură, simțim ca o muștrare de cuget, cînd ne uităm în urmă și vedem cîtă vreme am pierdut, puind în stihuri amăgirile și durerile micii noastre vieți, retrași de zgomotele lumii, înstrăinați adesea de marea vieață a poporului, de marile lui suferinți și aspirații, cari ar fi trebuit, de la început, să umple și să încălzească inimile și cîntecele noastre. Am stat și am privit, cu brațele încrucișate, la triumful mediocrităților pompoase, la trecătoarea izbîndă a vînturătorilor de fraze goale, la scîlcirea și batjocorirea limbii în școli, în teatru, pe tribuna Ateneului și în presa de toate zilele, am asistat fără revoltă la terfelirea celor mai curate sentimente și celor mai scumpe credinți ale noastre, și am ajuns astăzi să fim aproape străini la noi acasă, în buna și milostiva noastră țară. - Nu vedeți abisul în care vă prăbușiți cu toții, ne spunea un bătrîn mai zilele trecute, nu vedeți că voi, tinerii de azi, ați ajuns să vă sfiți până și de rostirea cuvintelor: **patrie, iubire de țară, de popor, de limbă și de datinile strămoșești!** ... Culegeți și însuflețiți din nou vorbele acestea mari - atîția viteji au luptat și au murit pentru ele - treceți-le prin inimile voastre și le reîncălziți, spălați-le în lacrimile voastre și le redați înțelesul, vieața și strălucirea lor de-odinioară. Strîngeți-vă la olaltă, cîți simțiți în voi dorul de muncă și setea sfîntă de adevăr, umpleți-vă sufletele de cea mai adîncă evlavie pentru trecutul glorios al neamului acestuia, pentru faptele nespuse de mărețe ale străbunilor voștri, încălziți-vă de cea mai entuziastă iubire pentru patria voastră apărută cu atîtea jertfe, pentru frumusețile acestui pămînt frămîntat în sîngele atîtor viteji, și faceți ca fie-care gînd și fie-care pas al vostru să fie pentru binele și înălțarea neamului romînesc! - Suflați colbul de pe cronici, cum zice poetul și faceți să renască virtuțile bătrînilor de-atunci în sufletul tinereții de azi ... Noi ascultăm, cu frunțile plecate. Glasul lui părea că vine din cine știe ce depărtări, inimile noastre bateau mai tare, înflăcărate de-o simțire nouă. - Am eșit din casa înțeleptului, purtând cu noi taina acestei binecuvîntări și hotărîrea nestrămutată de de a ne face datoria». Poezia “**SEMĂNĂTORUL**” este semnificativă pentru noua publicație: “**Pășește’n țarină sămănătorul/ Și’n brazda neagră, umedă de rouă,/ Aruncă ’ntr’un noroc vieața nouă,/ Pe care va lega-o viitorul./ Sunînd grăunțele pe bulgări plouă, -/Speranța, dragostea lui sfîntă, dorul/ De-a’mbelșuga cu munca lui ogorul/ Le samănă cu mîinile-amîndouă./ Trudește, făcătorule de bine, -/ Veni-vor, roiuri, alții după tine,/ Și vor culege rodul – bogăția./ Tu fii soldatul jertfei mari, depline:/ Ca dintr’un bob să odrălească miea,/ Cu singele tău cald stropește glia**”. **A. VLAHUȚĂ**».

În numărul doi al revistei (din 9 decembrie 1901) era publicat articolul “**Uniți**”, în care se prezenta contextul apariției și dezideratul unității scriitorilor români: «**UNIȚI**. Noi cu literatura astăzi nu mai stăm în mijlocul istoriei noastre, nu stăm nici în mijlocul tradițiilor noastre, nu stăm mai ales în mijlocul poporului nostru. Cei de dinaintea noastră, vechii scriitori, au trăit într’un

contact sufletesc, se înțelegeau prin scrisori ce au de gând să facă și cum să facă, se povățuiau unii pe alții și ast-fel mergeau cu toții spre o țintă bine stabilită. Noi cei de astăzi trăim fie-care de capul nostru, și'n loc să mergem spre acelaș punct, luăm de-a razna câmpia literaturii în toate direcțiunile și nu ne înțelegem doi cu doi. Brazdele de plug, trase paralel și una lângă alta, de scriitorii generațiilor anterioare, erau arătură în toată legea pentru sămînța ideile lor și ale neamului nostru. Și noi cei de astăzi tragem brazde, - nu mai puțin de cît cei vechi, căci talente avem și astăzi ca și atunci – dar brazdele noastre sînt trase în toate chipurile cu puțință, și de-alungul și de-alatul și de-acurmezîșul, linii care se taie una pe alta, urmînd cărarea tuturor vînturilor cite bat prin larga lume. Iar străinul drumeț, care în trecut se uită pe cîmpia brăzdată de noi, își face cruce, că nu vede o arătură cuminte, ci o lucrare de oameni nebuni. Asta este ceea ce o numesc privitorii de pe laturi secetă sau stagnare literară la noi. **Iar cauza? nepotrivirea puterilor și neînțelegerea asupra țintei.**

Cînd două-zeci de oameni se trudes de geaba o zi întregă să miște din loc o bîrnă, nu e de vină numai nevrerea lor de a-și pune puterea, ci mai ales nepotrivirea clipei în care să-și concentreze cu toții puterea de-odată. Și așa facem și noi, și cădem rînd pe rînd obosiți de greutatea ridicării, unii văzînd că munca e fără folos, pierd ori-ce voință; alții pierd ori-ce puțință de-a mai pune umărul, și așa cu toate încordările noastre, stăm tot pe loc. O, duhul, duhul cel sfînt, care cîrmuește sufletele noastre și le duce pe aceiași una și singură cărare! **Negreșit, ai noștri cei bătrîni au avut pentru ce și pentru cine să se lupte, au avut o țintă, și condeiul le-a fost purtat de aceeaș idee.**

Nici scriitorii vechi bisericești, nici cronicarii nu s'au nevoit întru atîta osteneală numai de dragul renumelui. **Trei idei mari au stăpînit pe acei oameni: întemeierea unei biserici naționale romînești, independente, fixarea limbii romînești și unitatea culturală a tuturor Românilor».** Să revedem o „Cugetare” (din „Sămănătorul” anul 1906, nr. 13): «În orice mișcare colectivă este o idee, este adausul personal ce vine de la fiecare și mai este ceva, bun sau rău, care se coboară neprevestit și hotărăște. Aceia e „vox Dei”, glasul lui Dumnezeu.»

(va urma)

Marius HALMAGHI

Sursa online:

<http://www.tribuna.ro/stiri/cultura/2020-anul-iorga-anul-samanatoristilor-i-primele-vorbe-uniti-vox-dei-suflati-colbul-de-pe-cronici-pasesten-tarina-semanatorul-nepotrivirea-puterilor-si-neintelegera-asupra-tintei-149442.html>

În: Tribuna, 5 ianuarie 2020